

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Εργασία στο πλαίσιο του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας

Μαρία Αγγελή
Αθανασία Βαλαβάνη
Μαρία Βεντούρη
Ευγενία Καρβέλη
Κατερίνα Κουρούπη
Μαριάνθη Τζιμογιάννη
Κωνσταντίνα Τσάκωνα

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ

- Γεννήθηκε στην Πέλλα της Μακεδονίας τον Ιούλιο του έτους 356 π. Χ. Γονείς του ήταν ο βασιλιάς Φίλιππος Β΄ της Μακεδονίας και η πριγκίπισσα Ολυμπιάδα της Ηπείρου.
- Υπήρξε ένας από τους σπουδαιότερους στρατηγούς στην ιστορία και κατά την περίοδο των 13^{ων} ετών της βασιλείας τους [336-323] κατέκτησε το μεγαλύτερο μέρος του τότε γνωστού κόσμου [Μ. Ασία, Αίγυπτο, Περσία κτλ.] φτάνοντας μέχρι τις παρυφές της Ινδίας και χωρίς να έχει ηττηθεί σε μάχη, στις οποίες ο ίδιος συμμετείχε.

Ο Αλέξανδρος στη μάχη της Ισσού

ΟΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

Μαριάνθη Τζιμογιάννη

ΟΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

Το όνομα **Αλεξάνδρεια** είναι το όνομα που έδινε ο Μέγας Αλέξανδρος στις πόλεις τις οποίες ίδρυε ή μετονόμαζε ο ίδιος, καθώς και οι Διάδοχοί του.

Η Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου αποτελεί το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα των νέων πόλεων που ίδρυσε ο Μ. Αλέξανδρος κατά τη διάρκεια της εκστρατείας του στην Ανατολή.

Λέγεται πως ο αριθμός των πόλεων που ο ίδιος ίδρυσε ξεπερνά τις εξήντα. Παρ' όλα αυτά, μόνο οι δεκαέξι από αυτές είναι οι πιο γνωστές. Ορισμένες από αυτές δεν είναι γνωστές με το όνομα «Αλεξάνδρεια», αλλά με άλλα ονόματα που χρησιμοποιούνταν για αυτές. Αξιοσημείωτο είναι το ότι όλες οι πόλεις εκτός από την Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου είναι χτισμένες σε στρατηγικές θέσεις ανατολικά του Τίγρη Ποταμού. Πρόκειται ξεκάθαρα για νέες πόλεις αν και ορισμένες ανεγέρθηκαν σε ερείπια παλαιότερων πόλεων, ενώ η Βακτρία προϋπήρχε ως τοπική πόλη που στη συνέχεια μετατράπηκε σε ελληνική.

ΟΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

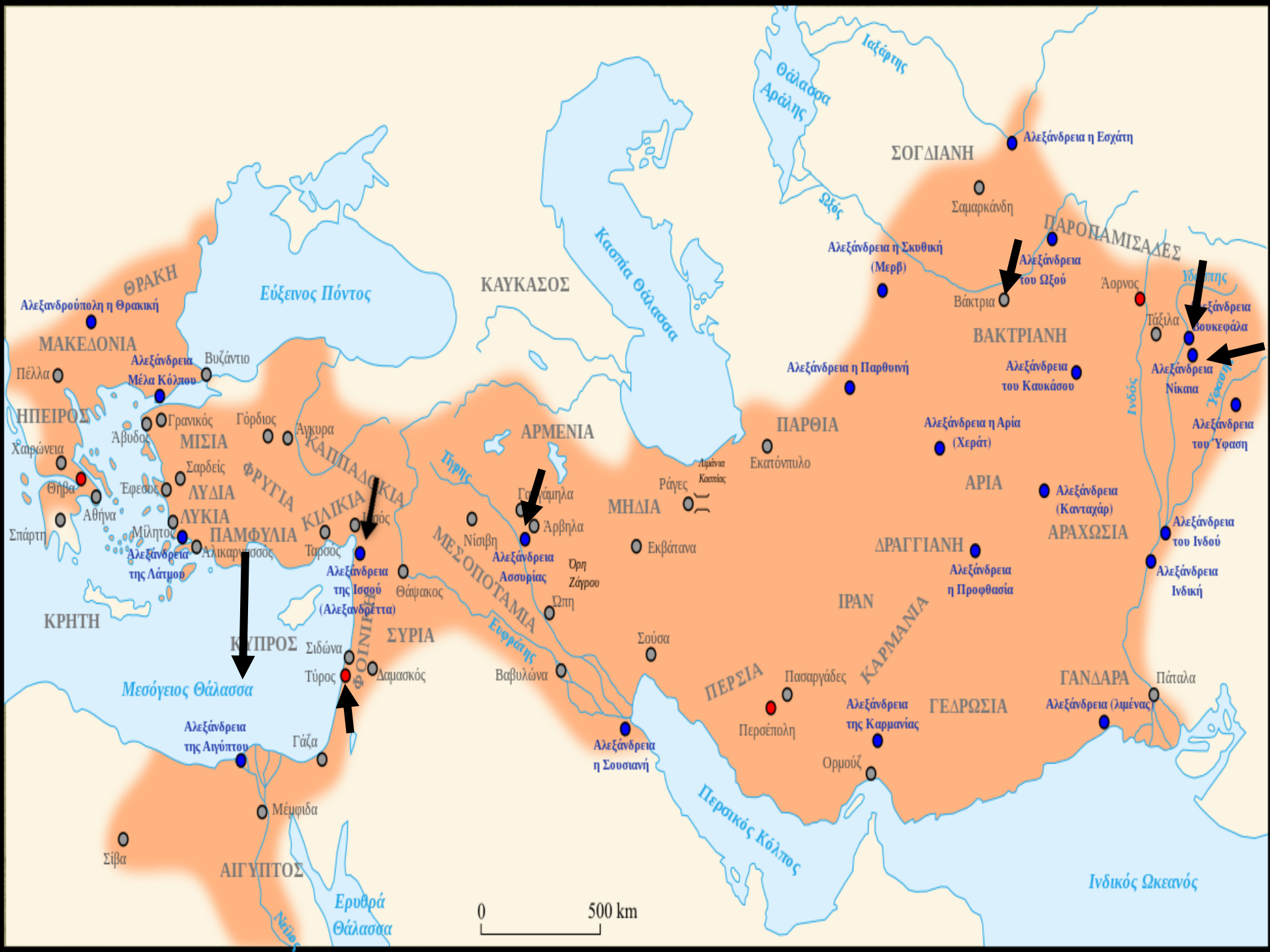
- Γιατί όμως ο Μ. Αλέξανδρος ίδρυσε τις πόλεις αυτές;

Ο Ισοκράτης, μεγάλος υπέρμαχος της πανελλήνιας ιδέας, είχε συμβουλεύσει τον Φίλιππο, πατέρα του Μ. Αλεξάνδρου να ιδρύσει νέες πόλεις στην Ασία με σκοπό να εγκαταστήσει εκεί Έλληνες που δε διέθεταν μόνιμη κατοικία στον ελληνικό χώρο δίνοντας έτσι λύση στο πρόβλημα της ενδημικής κρίσης που είχε ξεσπάσει εκεί. Στο πλαίσιο αυτής της συμβουλής του ρήτορα δρα και ο Μ.Αλέξανδρος ο οποίος αναλαμβάνει την εκστρατεία εναντίον των Περσών την οποία ο πατέρας του δεν πρόλαβε να πραγματοποιήσει καθώς δολοφονήθηκε.

Παρουσιάζεται , λοιπόν, πρωτοπόρος με την εφαρμογή του σχεδίου του να ιδρύσει αποικίες στην Ασία, οι οποίες όμως διέφεραν σημαντικά από αυτές των αρχαίων Ελλήνων.

ΟΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

- Οι πόλεις αυτές φιλοξενούσαν ανθρώπους διαφόρων εθνοτήτων, γεγονός που τις καθιστούσε πολυπολιτισμικές. Ειδικότερα, είχαν εγκατασταθεί εκεί πρωτίστως ντόπιοι, Έλληνες μισθοφόροι, μικρέμποροι αλλά και Μακεδόνες, οι οποίοι δεσμεύθηκαν με γηγενείς γυναίκες. Αποτέλεσμα ήταν η ευρεία διάδοση του ελληνικού πολιτισμού.
- Πολλοί ισχυρίζονται ότι ο Μ. Αλέξανδρος έπρεπε να σταματήσει τις κατακτήσεις του στη Μ. Ασία και να μην προχωρήσει ως τα βάθη της Ασίας καθώς με αυτόν τον τρόπο οι νέες πόλεις που ίδρυσε θα ελέγχονταν και θα διοικούνταν από τη Δύση και συνεπώς ο αριθμός των Ελλήνων που κατοικούσαν σε αυτές θα ήταν πολύ μεγαλύτερος. Πρόκειται όμως για μια λανθασμένη άποψη καθώς σε μια τέτοια περίπτωση οι Έλληνες δε θα μπορούσαν να ασκήσουν επιρροή στη διαμόρφωση των μεγάλων εμπορικών δρόμων στην Ανατολή.
- Όπως επιβεβαιώνει και ο γάμος του με τη Ρωξάνη ο ίδιος στόχευε στην ομαλή συνύπαρξη της ελληνικής με την ασιατική κουλτούρα έχοντας ως βάση τον ελληνικό πολιτισμό και όχι στη συγκρότηση αυτοκρατορίας.

Ορισμένες από τις κυριότερες πόλεις με το όνομα Αλεξάνδρεια, για τις οποίες υπάρχει ιστοριογραφία, λόγω διαχρονικής συνέχειας της πόλης από την αρχαιότητα, ή σε άλλες περιπτώσεις υπάρχουν τεκμηριωμένες πηγές – αναφορές ή έχουν ευρεθεί αρχαιολογικά ευρήματα σε αυτές είναι:

I) **Αλεξάνδρεια στην Ισσό ή Αλεξάνδρεια Κιλικίας:** Ιδρύθηκε το 333 π.Χ. μετά την Μάχη της Ισσού, ενώ σήμερα ονομάζεται Αλεξανδρέττα και ανήκει στην Τουρκία.

II) **Αλεξάνδρεια στην Τύρο ή Αλεξάνδρεια Τυρινή:** Πρόκειται για τη γνωστή πόλη Τύρο, πόλη που προϋπήρχε στη Φοινίκη, στην αρχαία Συρία, χτισμένη από τους Φοίνικες και η οποία μετά την Πολιορκία της Τύρου και την κτίση της, κατοικήθηκε εκ νέου από Έλληνες έποικους και γηγενείς το 332-331 π.Χ. Εγκαταστάθηκε εκεί και μόνιμη μακεδονική φρουρά. Σήμερα είναι η πόλη Σουρ, Λίβανος.

III) **Αλεξάνδρεια στην Ασσυρία ή Αλεξάνδρεια στα Άρβηλα ή Αλεξάνδρεια στα Γαυγάμηλα:** Ιδρύθηκε το 331 π.Χ. μετά τη νίκη του Μεγάλου Αλεξάνδρου ενάντια στον Περσικό στρατό που παρέθεσε ο Δαρείος. Ο Πλίνιος αναφέρει ότι ιδρύθηκε στο πεδίο όπου έγινε η Μάχη των Γαυγαμήλων, πλησίον της Ασσυριακής πόλης Άρβηλα.

IV) **Αλεξάνδρεια στη Βακτριανή ή Βάκτρα:** Η Αλεξάνδρεια κατά Βάκτρα, όπως την αποκαλεί ο Στέφανος ο Βυζάντιος ιδρύθηκε το 329 π.Χ. Την ύπαρξή της στη Βακτρία ή Βακτριανή βεβαιώνει και ο Πλίνιος. Τα Βάκτρα_σήμερα ονομάζονται Μπάκτρα ή Μπαλχ ή Μπάλκ και βρίσκονται στο βόρειο Αφγανιστάν.

V) **Αλεξάνδρεια επί του Υδάσπη Α' ή Αλεξάνδρεια η Νίκαια:** Όταν ο Μέγας Αλέξανδρος νίκησε το στρατό που διέθετε ο Πώρος στην περιοχή που διέτρεχε ο ποταμός Υδάσπης έκτισε το 326 π.Χ. δύο πόλεις: Τη Νίκαια και τη Βουκεφάλα. Σήμερα η πόλη Τζέλουμ ή πόλη Χαρία στο Πακιστάν.

VI) **Αλεξάνδρεια επί του Υδάσπη Β' ή Βουκεφάλιος Αλεξάνδρεια ή Βουκεφάλια:** Ιδρύθηκε το 326 π.Χ. από τον Μέγα Αλέξανδρο προς τιμή του αλόγου του, που έφερε το όνομα Βουκεφάλας, το οποίο απεβίωσε κατά τη διάρκεια μάχης στο ίδιο σημείο. Πιθανόν μια από τις πόλεις: Μόνγκ ή Γκαρζάκ ή Φαλία στο Πακιστάν.

Η ίδρυση της Αλεξάνδρειας της Αιγύπτου

Αθανασία Βαλαβάνη

- Ο μακεδών βασιλεύς, αφού διέσχισε την έρημο του Σινά, μέσα σε επτά μέρες, περνώντας τον ποταμό Νείλο, βγήκε απέναντι στην Μέμφη, την αρχαία πρωτεύουσα της Αιγύπτου, όπου ο σατράπης Μαζάκης του παρέδωσε όλη την πόλη και 800 τάλαντα.
- Η κατάκτηση της Αιγύπτου δεν ήταν δύσκολη υπόθεση, αφού ο περσικός ζυγός είχε γίνει αφόρητος και έτσι οι Αιγύπτιοι στο πρόσωπο του Αλεξάνδρου έβλεπαν τον ελευθερωτή τους.

- Ο νεαρός στρατηλάτης φέρθηκε με εξαιρετη πολιτικότητα. Και στην πόλη αυτή, όπως και αλλού αργότερα οργανώθηκε πανηγυρική η είσοδος του, με εκδηλώσεις σεβασμού και άλλες τιμές.
- Οι Αιγύπτιοι ιερείς ενθουσιασμένοι από τον σεβασμό που έδειξε ο Αλέξανδρος, έσπευσαν να τον χρήσουν φαραώ . Το γεγονός αυτό είχε ιδιαίτερη σημασία, καθώς σήμαινε πως η πόλη πια δεν ήταν της περσικής αυτοκρατορίας, αλλά αποκτούσε πάλι την ανεξαρτησία της, ως βασίλειο ενωμένο, με την Μακεδονία και την Ασία, στο πρόσωπο ενός ηγεμόνα.

- Νωρίτερα οι Έλληνες είχαν ιδρύσει μια άλλη πόλη στο Δέλτα του Νείλου, τη Ναύκρατη. Ο Μέγας Αλέξανδρος, όμως, θέλησε να κατασκευάσει τη νέα στις όχθες αδιαφορώντας για την κακή ποιότητα του χώματος και τους κινδύνους του Δέλτα.
- Ο Αλέξανδρος εμπιστεύτηκε τον Έλληνα αρχιτέκτονα Δεινοκράτη τον Ρόδιο για να χτίσει την πόλη βάσει ορθογώνιου πολεοδομικού σχεδίου, με διασταυρούμενες κεντρικές οδούς
- Για να διακρίνεται από τις υπόλοιπες 31 Αλεξάνδρειες έγινε γνωστή ως «Αλεξάνδρεια η εν Αιγύπτω» (λατ. Alexandria ad Aegyptum) και σήμερα ονομάζεται Ισκανταρίγια.

www.spaciousline.com

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΟΛΗΣ

- Ο Αλέξανδρος για την διοικητική οργάνωση της νέας πόλης, ακολούθησε το σχήμα της επιμερισμένης ευθύνης. Διόρισε Αιγυπτίους κυβερνήτες της χώρας, τις οικονομικές, όμως, υποθέσεις τις ανέθεσε σε Έλληνα και τις στρατιωτικές τις εμπιστεύθηκε σε δύο στρατηγούς και έναν ναύαρχο, όλους Έλληνες.
- Επιπλέον ο ίδιος προσδιόρισε να υπάρχει Αγορά , ιερά ελληνικών θεών και της Αιγύπτιας Ίσιδος και τείχος ολόγυρα.
- Κατά την παράδοση, θέλησε να ορίσει ο ίδιος στους αρχιτέκτονες την έκταση των τειχών τον χώρο δηλαδή που θα καταλάμβανε η πόλη. Τη μελέτη των σχεδίων της Αλεξάνδρειας ανέλαβε ο Ρόδιος πολεοδόμος Δεινοκράτης.

- Η ίδρυση της Αλεξάνδρειας που χρονολογείται το 331 π.Χ., αποτέλεσε σπουδαίο εκπολιτιστικό έργο, γιατί σε λίγο καιρό η νέα πόλη εξελίχθηκε σε αξιοσημείωτη εστία του ελληνικού πολιτισμού.
- Ο Wilcken μάλιστα, υποστηρίζει ότι η ίδρυση της Αλεξάνδρειας στάθηκε η μεγαλύτερη συμβολή του Αλέξανδρου στην προσπάθεια συνδέσεως της Αιγύπτου, με τον ελληνικό κόσμο.
- Η επιτυχία των πολιτικών, οικονομικών και πολιτιστικών στόχων του Αλέξανδρου αποδεικνύεται από τον σημαντικό ρόλο που έπαιξε η πόλη, από την επομένη της ιδρύσεως της έως και σήμερα.

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΣΤΗΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Μαρία Βεντούρη

- Η αιγυπτιακή θρησκεία, κατά κύριο λόγο, θεοποιούσε τα στοιχεία της φύσης.
- Η πρώτη θρησκεία στην Αίγυπτο ήταν τοπικιστική, καθώς ο καθένας πίστευε στον προστάτη θεό του χωριού του και ύστερα στον θεό της περιφέρειας του που παριστάνονταν με σύμβολα. Παράλληλα, βασιζόταν στη λατρεία ειδώλων και αντικειμένων που τα θεωρούσαν ιερά.
- Σύμφωνα με πηγές, οι κυρίαρχες πεποιθήσεις των αρχαίων Αιγυπτίων συγχωνεύονταν και τροποποιούνταν ανάλογα με το ποιες ηγετικές ομάδες διεκδικούσαν την πολιτική εξουσία επιβάλλοντας τις λατρευτικές πεποιθήσεις του ηγεμονικού οίκου τους:
 1. Οι φαράω των πρώτων δυναστειών θεωρούνταν άμεσοι διάδοχοι του **Ώρου Ιερακοκέφαλου**, που ήταν και ο προστάτης τους.
 2. Μεμφίτες βασιλιάδες → λατρεία του **Ρα**
Από την τέταρτη δυναστεία και ύστερα, όλοι οι βασιλιάδες ονομάζονταν γιοι του Ρα.
 3. Όταν η Θήβα έγινε πρωτεύουσα της Αιγύπτου, επιβλήθηκε η λατρεία του **Άμμωνα** σ' ολόκληρη τη χώρα.

- Οι Αιγύπτιοι βασιλιάδες, όπως και ο *Αλέξανδρος*, λατρεύτηκαν και οι ίδιοι σα θεοί. Πολλοί παραλληλίζουν τη δόξα και την εξάπλωση της λατρείας του Μ. Αλεξάνδρου με την εξάπλωση της λατρείας του Όσιρι.

Η ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΟΥ Μ.ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

- Όταν ο Αλέξανδρος κατέκτησε την Αίγυπτο, σεβάστηκε τους αιγυπτιακούς θεούς
- Επισκέφτηκε το *μαντείο του Άμμωνα* στην Όαση Σίβα.
- Τον ονόμασαν *γιο του Άμμωνα*, τίτλο που δέχτηκε και υιοθέτησε, κάτι που βοήθησε στην αποδοχή και λατρεία από τον τοπικό πληθυσμό γύρω από το πρόσωπό του.
- Από τότε ο Αλέξανδρος συχνά απεικονίζεται με **κέρατα κριού**, ώστε να αντιπροσωπεύεται η θεϊκή του καταγωγή

Ο ΘΕΟΣ ΣΕΡΑΠΙΣ

- Καθώς στην Αίγυπτο ζούσαν διάφορες φυλές, ο **Πτολεμαίος ο Α΄**, προκειμένου να αποφύγει τις εσωτερικές συγκρούσεις, αποφάσισε την επιλογή ενός θεού προστάτη της δυναστείας του, η οποία έπρεπε να γίνει αποδεκτή και από τους **Αιγυπτίους** και από τους Έλληνες.
- Στην προσπάθειά του αυτή, συνταίριαξε τα κοινά στοιχεία των θρησκειών και των δύο λαών. Ένα από αυτά ήταν η **ανθρώπινη αναπαράσταση των θεών**.
- Ο μόνος θεός των Αιγυπτίων που απεικονιζόταν με ανθρώπινη μορφή ήταν ο **Όσιρις** (κυβερνούσε το βασίλειο των νεκρών αλλά επιτηρούσε και την επίγεια ζωή).
- Οι Αιγύπτιοι για λόγους παράδοσης συνέχισαν να τον αποκαλούν **Οσόραπι**, το οποίο όμως δεν ηχούσε ευχάριστα στα αυτιά των Ελλήνων, με αποτέλεσμα να περικοπεί **Σέραπις** ή **Σάραπις**.
- Πολλοί ναοί υψώθηκαν προς τιμήν του Σέραπη, με σημαντικότερο το **Σεραπείο της Αλεξάνδρειας**.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- Ως προς τη θρησκεία λοιπόν θα λέγαμε ότι η Αλεξάνδρεια έπαιξε πολύ σημαντικό ρόλο, αφού με την εισαγωγή της λατρείας του Σέραπι καθιερώθηκε η λατρεία ενός και μοναδικού θεού. Έτσι, άνοιξε ο δρόμος προς την μονοθεΐα.

ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

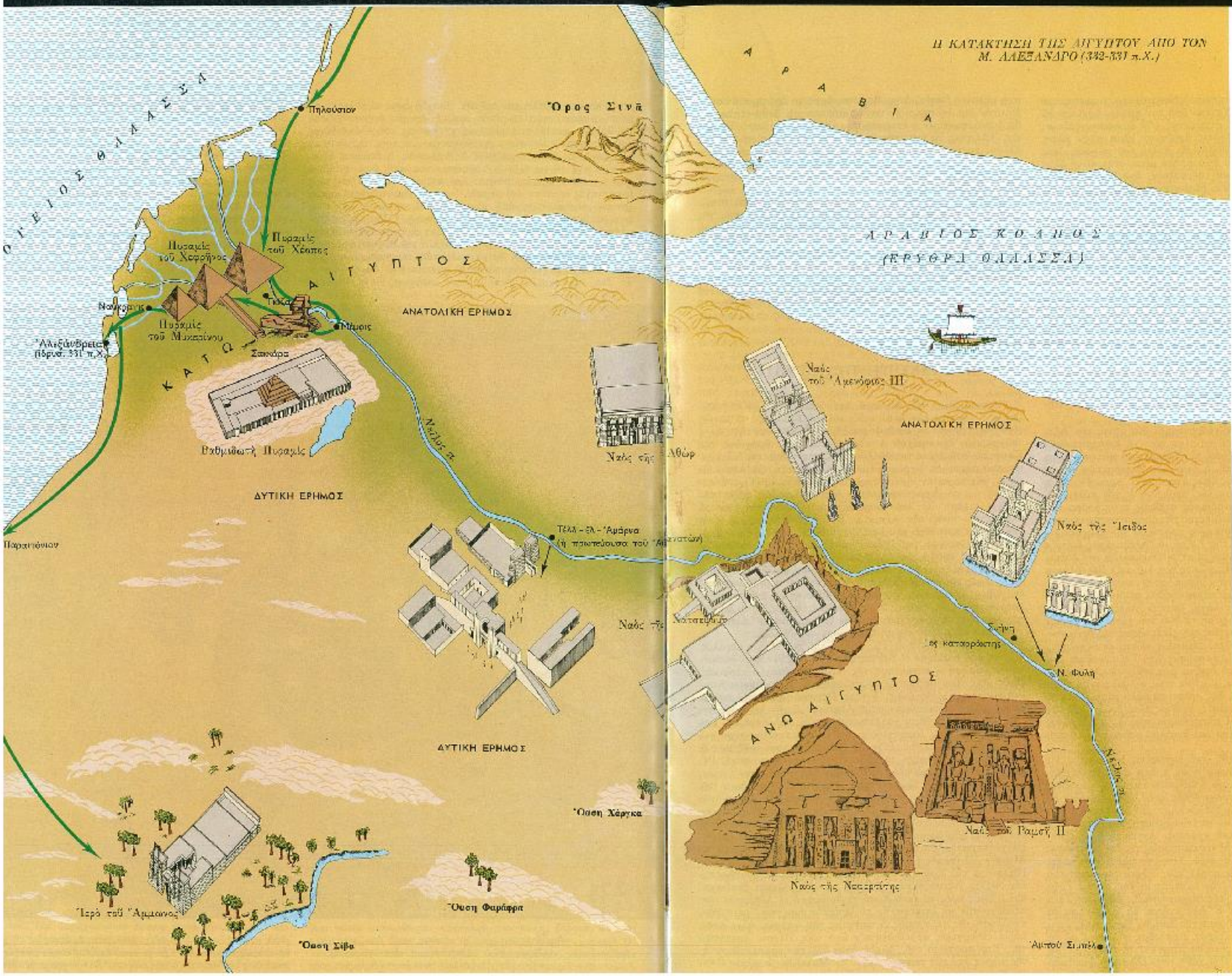
Κωνσταντίνα Τσάκωνα

La Città di Alessandria.

- Μετά την κατάκτηση της Αιγύπτου από τον Μέγα Αλέξανδρο, οι Έλληνες ηγεμόνες όχι μόνο σεβάστηκαν τα αρχαία μνημεία αλλά και θεμελίωσαν νέα.
- Εισήγαγαν τους ελληνικούς αρχιτεκτονικούς ρυθμούς κυρίως στα κτίρια των νέων πόλεων, όπως η Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, αλλά ταυτόχρονα διατήρησαν την τοπική αρχιτεκτονική σε ορισμένα οικοδομήματα που προστέθηκαν στα πανάρχαια ιερά της νυν μακεδονικής Αλεξάνδρειας.
- Παράλληλα αποτέλεσε έκφραση της κεντρικής εξουσίας η υλοποίηση μεγαλόπνοων έργων με κύριο στόχο την διατράνωση της δόξας της δυναστείας.
- Έτσι οι νέες πόλεις χτίζονται σε καίριες θέσεις για την στρατηγική και την πολιτική τους σπουδαιότητα και φέρουν έντονη την σφραγίδα του οικιστή τους του οποίου διαιωνίζουν και το όνομα. (Αλέξανδρος-Αλεξάνδρεια)

Η ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ (332-331 π.Χ.)

Η Αίγυπτος κατά το μεγάλο παρελθόν της, όπως το δείχνουν και τα επιβλητικά μνημεία της, την εποχή της κατακτήσεως του Αλεξάνδρου επέφερε κάτω από τον πυρηνικό λογό, αποδοκιμαζόμενη, λεηλατημένη και εξαντλημένη. Η κήρυξη της ηττας του Αιγύπτιου από τον Αλεξάνδρο έφερε δεξιά με ενθουσιασμό, και η χώρα του Νίλου άνοιξε τις πόλεις της στον κοινό βασιλέα. Η Αίγυπτος κάτω από την κυριαρχία του Αλεξάνδρου και των Αυδίων του, δικτατορική από την πολιτική και πολιτιστική άποψη των Ελλήνων, γράφει τις ημέρες άμαρτης.

Το όνομα όμως του μεγάλου Αλεξάνδρου θα μείνει ανεξίτηλο στην μνήμη των ανθρώπων παγκοσμίως τόσο για το μεγαλείο της εκστρατείας του όσο και για τα μνημεία που κληροδότησε στην ανθρωπότητα εξ ονοματός του.

Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

- Ο περίφημος Φάρος της Αλεξάνδρειας θεωρείται ένα από τα επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου.
- Κατασκευάστηκε τον 3^ο αι. π.Χ. και παρέμεινε σε λειτουργία ως και την πλήρη καταστροφή του τον 14^ο αι. μ.Χ.
- Ήταν ένας πύργος συνολικού ύψους 140m και αποτέλεσε για εκείνη την εποχή το πιο ψηλό ανθρώπινο οικοδόμημα του κόσμου μετά τις πυραμίδες του Χέοπα και του Χεφρήνου.
- Ο Φάρος κατασκευάστηκε επί της νησίδας Φάρος.
- Είναι παγκοσμίως γνωστός με το όνομα «ΦΑΡΟΣ» της Αλεξάνδρειας επειδή βρισκόταν λίγο έξω από το λιμάνι της.
- Συνδεόταν τεχνητά με ένα είδος γέφυρας το λεγόμενο *Επταστάδιο* το οποίο σχημάτιζε έτσι το ένα μέρος του λιμανιού της.
- Η δημιουργία του Φάρου στην ουσία αποτέλεσε ιδέα του Μ. Αλεξάνδρου την οποία έδωσε ως έργο στον Ρόδιο αρχιτέκτονα *Δεινοκράτη*, λόγω του πρόωρου θανάτου του, άρχισε να υλοποιεί ο διάδοχός του Πτολεμαίος Α που επίσης δεν πρόλαβε την ολοκλήρωση του (πέθανε το 283 π.Χ.) καθώς αυτή εν τέλει πραγματοποιήθηκε από τον γιό του Πτολεμαίο Β τον Φιλάδελφο το 270 π. Χ..
- Απαιτήθηκαν δηλαδή 12 ολόκληρα χρόνια για την ολοκλήρωση της δόμησής του.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΑΡΟΥ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Αποτελούνταν
Από τρεις μαρμά-
ρινους
Πύργους.

Στον τρίτο όροφο
Ύπηρχε η τεράστια
Φωτιά .

Είχε ύψος 140m
Και στην κορυφή του
Φάρου υπήρχε το
Άγαλμα το Δία
Σωτήρος

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΑΡΟΥ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ

3^ο πύργος
ΦΩΤΙΑ

2^ο πύργο
ΕΙΧΕ ΚΕΚΛΙΜΕΝΟ
ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΟΥ
ΟΔΗΓΟΥΣΕ
ΣΤΟΝ
ΤΡΙΤΟ

1^ο πύργο
ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΙ
ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

- Ωστόσο ο Φάρος είχε υποστεί πολλές καταστροφές μέχρι τον 13^ο αι. εξαιτίας των τριών σεισμών που έλαβαν χώρα το 796 π.Χ., το 1303 και το 1323 μ.Χ.
- Το 1480 μ.Χ. ο Σουλτάνος της Αιγύπτου, χρησιμοποίησε τα εναπομείναντα ερείπια για το χτίσιμο κάστρου στον ίδιο χώρο.
- Το οχυρό είχε ανακαινισθεί στις αρχές του 19^{ου} αι αλλά καταστράφηκε ολοκληρωτικά από τους Άγγλους το 1882.

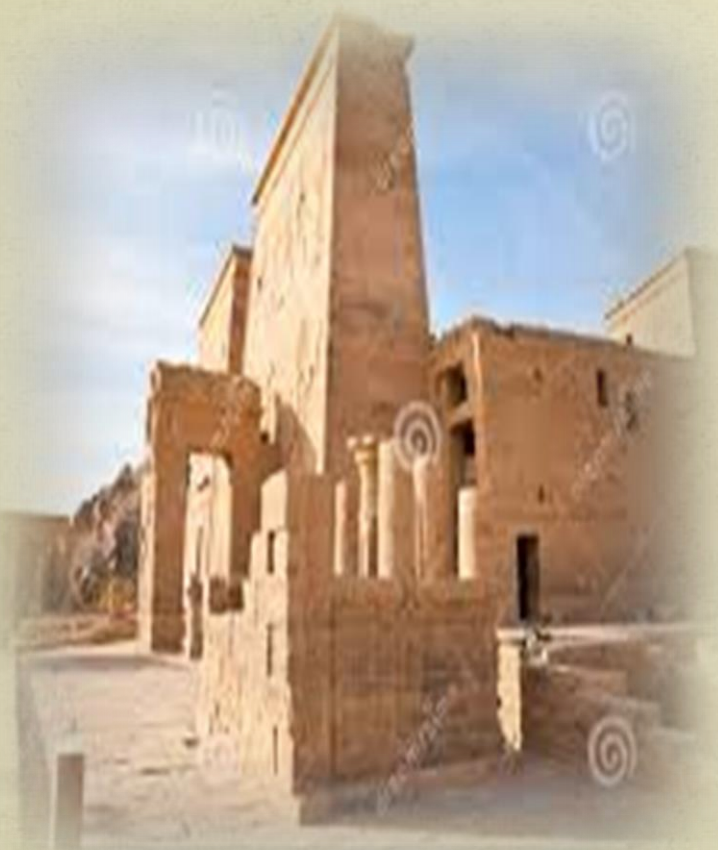

Ο Φάρος της Αλεξάνδρειας σε Αλεξανδρινό νόμισμα του 2^{ου} αι.

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΙΣΙΔΟΣ

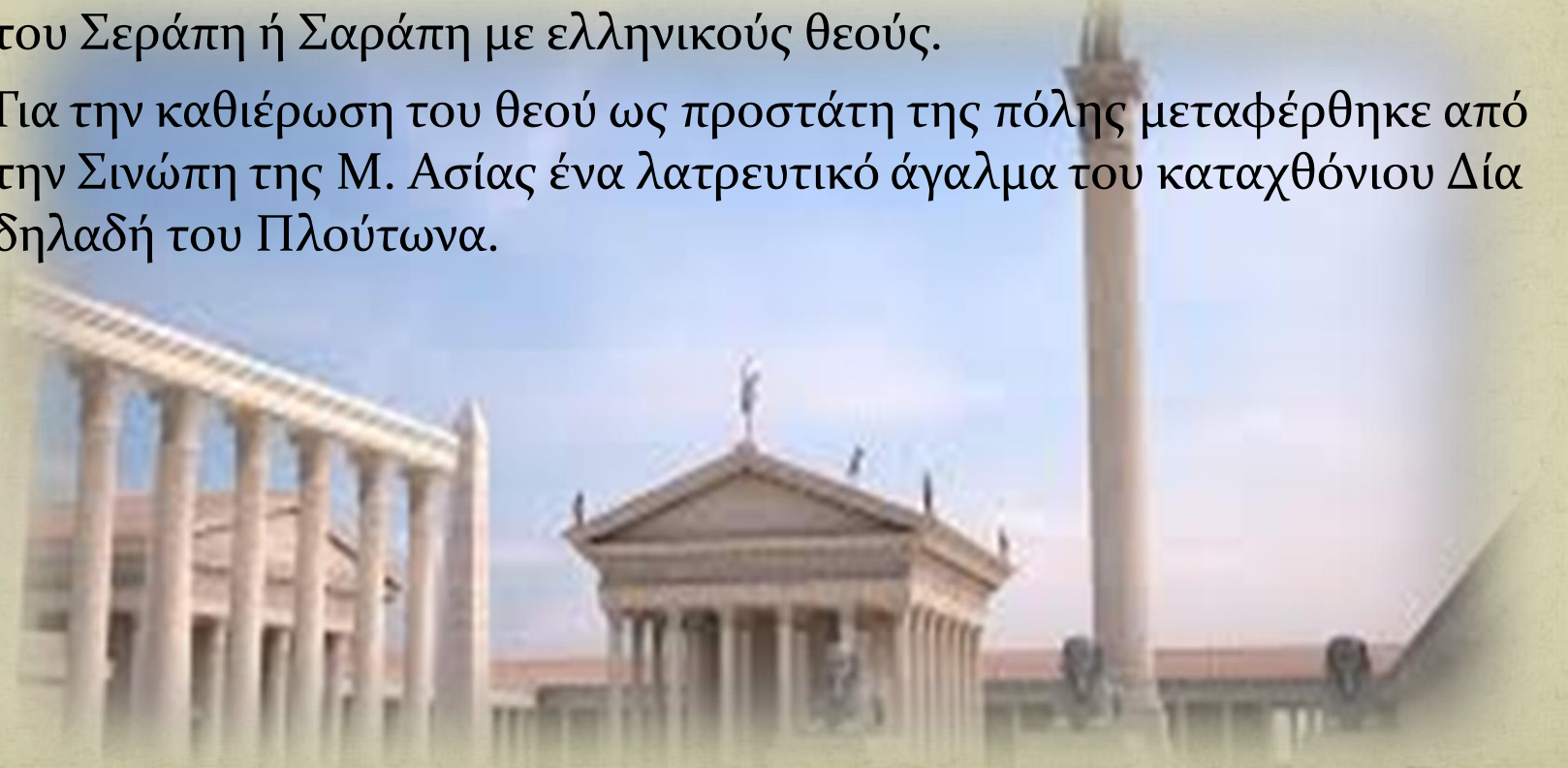
- Η Ίσις είναι μια θεότητα που προήλθε από την συγχώνευση πολλών θεοποιημένων βασιλισσών.
- Η λατρεία ήταν δημοφιλής ακόμη και στην ρωμαϊκή εποχή.
- Στην νήσο Φίλαι, λόγω της ακμής της λατρείας της θεάς, το οποίο βρισκόταν στο Δέλτα του ποταμού Νείλου υπήρχε ο μεγαλύτερος ναός τον οποίο διατήρησε ανέγγιχτο ο Αλέξανδρος.
- Το 1975-1980 ναός μεταφέρθηκε στην νήσο Αγκιλκία.

ΤΟ ΣΕΡΑΠΕΙΟΝ

- Πολλοί ναοί υψώθηκαν προς τιμήν του Σεράπιος, σε διάφορα σημεία της χώρας αλλά αναμφισβήτητα μεγαλοπρεπέστατος από όλους ήταν το Σεράπειο της Αλεξάνδρειας.
- Όπως αναφέρει ο Εκαταίος ο Αβδηρίτης είχαν γίνει απόπειρες ταύτισης του Σεράπη ή Σαράπη με ελληνικούς θεούς.
- Για την καθιέρωση του θεού ως προστάτη της πόλης μεταφέρθηκε από την Σινώπη της Μ. Ασίας ένα λατρευτικό άγαλμα του καταχθόνιου Δία δηλαδή του Πλούτωνα.

ΣΕΡΑΠΕΙΟΝ

(σήμερα)

ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΗΣ ΝΑΥΚΡΑΤΗΣ

- Η αρχαία πόλη της Ναύκρατης βρισκόταν 75 χλμ. ΝΑ της Αλεξάνδρειας και αποτελούσε το κυριότερο λιμάνι ανεφοδιασμού και επισιτισμού της πόλης.
- Ήταν φημισμένη πέρα από το λιμάνι της και για τα προϊόντα κεραμικής της καθώς και της ανθοκομικής της τέχνης.
- Την εποχή των Πτολεμαίων η διοίκηση κατείχε τα πλήρη δικαιώματα του λιμανιού.

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

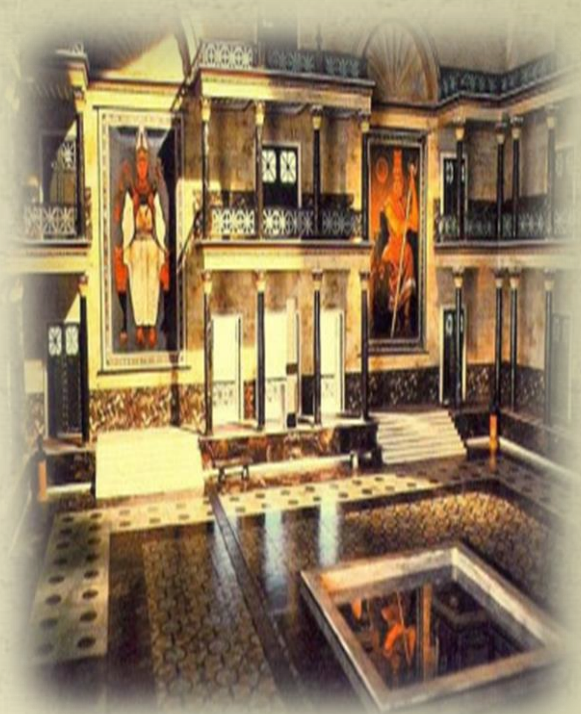

Η Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας σε γκραβούρα εποχής.

- Η παγκοσμίως γνωστή Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας είναι από τα μνημεία παγκόσμιας πνευματικής ακτινοβολίας.
- Δε δημιουργήθηκε βέβαια από τον ίδιο τον Μ. Αλέξανδρο αλλά με πρωτοβουλία του στρατηγού και διαδόχου του Πτολεμαίου.
- Ήταν και εξακολουθεί να είναι μια από τις μεγαλύτερες βιβλιοθήκες του κόσμου.

*Εσωτερικά
χαρακτηριστικά
της διακόσμησης
της
Βιβλιοθήκης.*

Η Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας σήμερα.

ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

- Το λιμάνι της Αλεξάνδρειας τόσο στην εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου όσο και στην σύγχρονη εποχή αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα λιμάνια της Μεσογείου.
- Χωρίζεται στο Ανατολικό λιμάνι, που ονομαζόταν *Μεγάλος Λιμένας*, στο οποίο βρισκόταν ο *Φάρος* και στο Δυτικό λιμάνι που ονομάζονταν *Εύνοστο*.
- Έχουν βρεθεί σε αυτό αρκετά κατάλοιπα του λιμανιού της Αρχαίας Ελληνική πόλης καθώς και πλήθος ρωμαϊκών και ελληνικών ευρημάτων.

ΣΥΝΟΨΙΖΟΝΤΑΣ

Για περισσότερο από μια χιλιετία και μέχρι την κατάκτησή της από τους Άραβες το 641 η Αλεξάνδρεια θα παραμείνει η πολιτιστική και διανοητική πρωτεύουσα του ανατολικού μεσογειακού κόσμου αφού υπήρξε και πολιτική πρωτεύουσα της Αιγύπτου κατά την Ελληνιστική Εποχή.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Μαρία Αγγελή

Η ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ « ΛΥΚΕΙΟ » ΩΣ ΠΗΓΗ ΕΜΠΝΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ένα κομμάτι της ιστορίας που δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να περιπέσει σε λήθη, καθώς αποτέλεσε σταθμό στην πνευματική και πολιτιστική διαμόρφωση κατά την κλασική περίοδο ,είναι η ίδρυση του μουσείου της Αλεξάνδρειας.

Πρόκειται ουσιαστικά για μία οργανωμένη πνευματική κίνηση τον 4^ο αιώνα ως απόρροια μίας γενικευμένης προόδου της παιδείας και της επιστήμης . Όμως, προτού εμβαθύνουμε στην ανάλυση της ιστορίας της, κρίνεται αδήριτη η ανάγκη να διερωτηθούμε τι αποτέλεσε πηγή έμπνευσης για την ίδρυσή της.

Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι καταφανής, για τον απλό λόγο ότι η σχολή του Αριστοτέλη γνωστή ως Λύκειο απηχούσε τόσο εντός συνόρων όσο και εκτός. Περίφημη λοιπόν, όχι μόνο λόγω των εξεχουσών προσωπικοτήτων που την στελέχωναν αλλά κυρίως για το ευρύ φάσμα πνευματικών ενδιαφερόντων που αντιπροσώπευε [τέτοιου είδους ενδιαφέροντα αποτελούσαν κυρίως οι επιστημονικές και φιλοσοφικές σπουδές χωρίς όμως να εκλείπουν και οι φιλολογικές] αποτέλεσε το εφαλτήριο για την ίδρυση του μουσείου της Αλεξάνδρειας.

ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ «ΜΟΥΣΕΙΟΥ» ΜΕ ΑΥΤΟ ΤΟΥ «ΛΥΚΕΙΟΥ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ»

Εύλογα και από άποψη φιλολογικής μελέτης , αποδίδεται μεγαλύτερη σημασία στο χώρο του Μουσείου της Αλεξάνδρειας εν συγκρίσει με αυτή που απέδιδε το Λύκειο του Αριστοτέλη , καθώς αποτελούσε κέντρο φιλολογικής δραστηριότητας και έρευνας για αρκετό χρονικό διάστημα. Σύμφωνα και με την ετυμολογική του προέλευση, **Μουσείο** ήταν ο ναός προς τιμήν των Μουσών [οι οποίες εκπροσωπούσαν τα γράμματα, τις τέχνες και γενικότερα ό,τι συναπτόταν με την θεωρητική κατά βάση μορφή της πνευματικής αναζήτησης] με επικεφαλής συνήθως έναν ιερέα.

Κέντρο της προσοχής των λογίων που απάρτιζαν το Μουσείο αποτελούσε η φιλολογία όπως προαναφέρθηκε και οι θετικές επιστήμες κατά αναλογία του προτύπου της που κέντρο μελέτης του είχε κυρίως τη μελέτη των θετικών επιστημών. Μία σημαντική διευκρίνιση είναι ότι ανάμεσα στα δύο αντικείμενα μελέτης το δεύτερο, δηλαδή οι θετικές επιστήμες ήταν μεγαλύτερη εστία ενδιαφέροντος εντός του χώρου του Μουσείου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα πάνω σε αυτό αποτελεί και ο βιβλιοθηκάριος Ερατοσθένης που αν και φιλόλογος μυήθηκε στις θετικές επιστήμες. Δεν είναι τυχαία άλλωστε η φήμη που απέκτησε στην προσπάθειά του να μετρήσει την επιφάνεια της γης. Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω, κρίνεται σκόπιμο να συμπεριληφθεί το γεγονός ότι καμία ένδειξη μελέτης στο Μουσείο δεν μας αποδεικνύει την μεθοδευμένη παράδοση μαθημάτων στους σπουδαστές την περίοδο αυτή.

Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Ένα μέρος της υλοποίησης του οράματος του Μ. Αλεξάνδρου για την ίδρυση του Μουσείου διενεργήθηκε αρχικά από τον Πτολεμαίο Α' γύρω στα τέλη του 3^{ου} αιώνα [295 π. Χ.] που σύμφωνα με πηγές γνωρίζουμε ότι προσκάλεσε τον Δημήτριο Φαληρέα για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού στην Αλεξάνδρεια . Ωστόσο, μπορούμε να πούμε ότι το έργο της ίδρυσης περατώθηκε και τελειοποιήθηκε από τον διάδοχό του Πτολεμαίο Β' τον Φιλάδελφο γύρω στα 280 π.Χ. Το βασικότερο τμήμα του Μουσείου , στεγασμένο στο ίδιο κτιριακό συγκρότημα ή σε κοντινή απόσταση αποτελούσε η βιβλιοθήκη η οποία ιδρύθηκε παράλληλα με την ίδρυση του Μουσείου. Στη συνέχεια, θα γίνει και μια ενδελεχής αναφορά στην βιβλιοθήκη η οποία μάλιστα θα αποτελέσει αυτόνομο κεφάλαιο προς διερεύνηση και μελέτη.

ΑΠΟΨΗ ΑΡΧΑΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ – ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΦΘΕΝΤΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ

Φθάνοντας σε ένα ίσως από τα πιο αμφιλεγόμενα σημεία της του μουσείου της Αλεξάνδρειας, την βιβλιοθήκη, οφείλουμε να λάβουμε υπόψιν μας όλες τις διαφορετικές εκτιμήσεις που μας παραδίδουν οι αρχαίες πηγές σχετικά με αυτή χωρίς όμως να οδηγηθούμε στην τυφλή παραδοχή της μεν ή της δε εκδοχής. Ειδικότερα, η πρώτη αμφισβήτηση κείται στη χωρητικότητα της βιβλιοθήκης. Στα «Προλεγόμενα περί κωμωδίας» του Αριστοφάνη, έργο που μας παραδίδει ο Ευσέβιος, μαρτυρείται ότι τον 3^ο αιώνα η βιβλιοθήκη, περιλάμβανε 200 χιλιάδες 490 χιλιάδες τόμους. Μία άλλη άποψη για την χωρητικότητα της βιβλιοθήκης, είναι αυτή του Αμμιανού ότι ο πλούτος της Αλεξάνδρειας ανερχόταν στους 700 χιλιάδες τόμους βιβλίων. Ως γνωστόν την περίοδο αυτή, ευρεία χρήση ως υλικό γραφής είχε ο πάπυρος σε σχήμα κυλίνδρου. Ένας κοινός πάπυρος χωρούσε στήλες ενός κειμένου ύψους 20 έως 25 περίπου εκατοστών, που περιλάμβαναν από 25 έως 45 στίχους όσο δηλαδή ήταν ένας πλατωνικός διάλογος ή ένα αττικό δράμα οπότε [με προσωπικό κριτήριο αξιολόγησης] περισσότερο προσεγγίζουν την ιστορική αλήθεια οι πρώτες δύο εκδοχές ενώ αυτή του Αμμιανού τείνει να καταρριφθεί μαζί με άλλες υπερεκτιμημένες ή υποεκτιμημένες εκδοχές.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Μια ακόμη αμφίβολη τοποθέτηση που αφορά την βιβλιοθήκη ,είναι αυτή πάνω στα γραμματειακά είδη των κειμένων που ήταν εγγεγραμμένα στους παπύρινους κυλίνδρους, και αυτό γιατί δεν μπορούμε να μιλήσουμε με βεβαιότητα για την καθιέρωση διπλών αντιγράφων εκείνη την εποχή. Αυτό βέβαια συνεπάγεται ότι ενδέχεται ένα μέρος των πρωτότυπων κειμένων να έχει καταστραφεί –χαθεί και να μην έχουμε σήμερα σαφή εικόνα του πραγματικού τους αριθμού και κατ' επέκταση του γραμματειακού είδους τους .Από **τα σωζόμενα κείμενα** πιο διαδεδομένα είναι τα « ανέκδοτα» που δείχνουν καθαρά ποιο πνεύμα επικρατούσε και στην οργάνωση της βιβλιοθήκης. Σώζονται επίσης **ενότητες βιβλίων** από την ελληνική κλασική σκέψη και φιλοσοφικά έργα , επιστολές, σημειωματάρια και ημερολόγια . Ξένη λογοτεχνία σε πρωτότυπο και μετάφραση στα ελληνικά (ωστόσο πάνω στο τελευταίο δεν μπορούμε να μιλήσουμε με απόλυτη βεβαιότητα αφού όπως προαναφέραμε δεν ήταν σίγουρη η καθιέρωση αντιγράφων). Το μόνο απόλυτα πιστευτό και έγκυρο είναι ότι οι υπεύθυνοι μερίμνησαν και κατέβαλλαν συντονισμένες προσπάθειες για την πλήρη συλλογή όλων των κειμένων της ελληνικής γραμματείας.

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ-ΥΠΟΠΤΟΙ

Πάμπολλες εικασίες και διαπιστώσεις έχουν διατυπωθεί και γύρω από το θέμα των υπόλογων της καταστροφής της αρχαίας βιβλιοθήκης, ας ξεκινήσουμε καλύτερα όμως το λόγο μας από την άρχουσα εκδοχή αιτιών.

Ειδικότερα δε, κύριος υπαίτιος κατά πλείστες ιστορικές πηγές κρίνεται ο στρατηγός των Ρωμαίων, Ιούλιος Καίσαρας ο οποίος κατά τη διαμάχη του με τον Πτολεμαίο τον 13^ο διέταξε τους Ρωμαίους να βάλουν φωτιά στα ίδια του τα πλοία για να μην τους περικυκλώσει ο εχθρός, η φωτιά όμως επεκτάθηκε με μη ελεγχόμενο ρυθμό, γεγονός που οδήγησε στην καταστροφή της βιβλιοθήκης, ωστόσο υπάρχουν και μελετητές που αθετούν σε ένα μέρος την εκδοχή αυτή, με το επιχείρημα ότι επειδή βιβλιοθήκη ήταν κοντά στο Μουσείο ή συστεγαζόταν με αυτό, δεν κάηκε αφού το Μουσείο παρέμεινε άθικτο. Από αυτό απορρέει και η πεποίθηση τους ότι πιθανώς να κάηκε μια αποθήκη που περιείχε αντίγραφα και όχι η βιβλιοθήκη με τα κυρίως χειρόγραφα. Εξετάζοντας ωστόσο με κριτική ματιά την άνωθεν τοποθέτηση αντιλαμβανόμαστε ότι κάποιες πληροφορίες δεν συνάδουν και δεν αλληλοκαλύπτονται αφού όπως γνωρίζουμε σπάνια εκείνη την εποχή υπήρχαν αντίγραφα κειμένων. Συνεπώς, υπάρχει και ένα ανοιχτό ενδεχόμενο για την αμφισβήτησή της τοποθέτησης αυτής.

Ως ήσσονος αξιοπιστίας κρίνεται το περιεχόμενο των υπόλοιπων εκδοχών με ελαχιστοποιημένες έως εκμηδενισμένες πιθανότητες να συνέβησαν πραγματικά. Μια εξ αυτών είναι η εκδοχή που καταδικάζει τον Πατριάρχη Θεόφιλο της Αλεξανδρείας . Πιο συγκεκριμένα, κάποιες ιστορικές πηγές θέλουν τον Πατριάρχη να επιδιώκει να εξαλείφει με κάθε δυνατό τρόπο όλους τους ειδωλολατρικούς ναούς που επιβίωσαν τον 4^ο αιώνα (μία περίοδο που ως επίσημη θρησκεία είχε καθιερωθεί το χριστιανικό δόγμα) με το επιχείρημα ότι όσο υπήρχε η κλασική γνώση οι άνθρωποι λιγότερο θα έτειναν να πιστέψουν την Αγία Γραφή.

Με την συναίνεση λοιπόν του αυτοκράτορα Θεοδόσιου που «προσηλύτιζε» κύματα πληθυσμού στον χριστιανισμό, ο Πατριάρχης εξαπέλυσε ένα κύμα μαινόμενων και φανατικών οπαδών του χριστιανισμού που πυρπόλησαν και κατέστρεψαν ολοσχερώς το Σεράπειο που ήταν σε κοντινή απόσταση με τη βιβλιοθήκη . Αυτό όμως δεν συνεπάγεται απαραίτητα και την καταστροφή της βιβλιοθήκης.

Μία τελευταία εκδοχή που στηρίζεται μόνο από φήμης και θρύλων και όχι από ιστορικά τεκμηριωμένης πληροφόρησης και παράδοσης ,πρέπει να αναφέρεται μόνο και όχι να μελετάται αποτελώντας κέντρο διερεύνησης. Γι' αυτό ακριβώς και γίνεται ονομαστική αναφορά σε αυτή την εκδοχή κατά την οποία θρυλείται ότι ένοχος για την καταστροφή της Αλεξανδρινής βιβλιοθήκης ήταν ο Άραβας Χαλίφης Ομάρ γνωστός τότε ως **Amr**.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ-ΘΕΩΡΗΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΡΓΟΥ

- Κάθε ηχηρό και «ηράκλειο» έργο είναι εκ των πραγμάτων αδύνατο να αμφισβητηθεί το ίδιο ως γεγονός. Ωστόσο δεν είναι λίγες οι φορές που υπάρχει κίνδυνος η ίδια η ιστορία ενός έργου να τείνει να καθοριστεί από τα μη απόλυτα παραδεδεγμένα και πλήρως τεκμηριωμένα ιστορικά συμφραζόμενα έχοντας έτσι ως απότοκο την ως ένα μέρος αλλοίωση της ιστορικής αλήθειας του γεγονότος. Και στην περίπτωση της βιβλιοθήκης όμως, το ενδεχόμενο ενός τέτοιου ελλοχεύοντος κινδύνου δεν αναιρείται εντελώς, λόγω όπως αναφέραμε προηγουμένως, κάποιων αμφίβολων στοιχείων που την χαρακτηρίζουν. Γι' αυτό και πρέπει να υπάρχουν ως δείκτες ιστορικής εγκυρότητας και επαλήθευσης για την όσο το δυνατόν πιο αμερόληπτη προσέγγιση ενός αμφιλεγόμενου θέματος σαν αυτό, αξιόπιστες ιστορικές πηγές, η χρήση των οποίων μπορούμε να πούμε μάλιστα ότι αξιοποιήθηκε στα μέγιστα για την εν λόγω ιστορική αναφορά.

ΟΙ ΛΟΓΙΟΙ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Κατερίνα Κουρούπη

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Η Αλεξάνδρεια για περισσότερο από μία χιλιετία εξαιτίας της νευραλγικής και γραφικής της θέσης έγινε γρήγορα οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο του ανατολικού μεσογειακού κόσμου. Από τον 1^ο έως τον 3^ο αιώνα αναπτύχθηκαν εκτός από τις τέχνες οι επιστήμες και η τεχνολογία.
- Το γεγονός μάλιστα, ότι τα κλασικά ελληνικά κείμενα έφτασαν ως την εποχή μας, με ελάχιστες σχετικά φθορές το οφείλουμε στην επιτυχία των μεθόδων που έθεταν σε εφαρμογή οι φιλόλογοι της Αλεξάνδρειας που εργάστηκαν στη Βιβλιοθήκη της.

ΟΙ ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ανάμεσα σε αυτούς ήταν ο Ερατοσθένης, ο Ζηνόδοτος, ο Αρίσταρχος ο Σάμιος, ο Απολλώνιος ο Ρόδιος, ο Αριστοφάνης, ο Καλλίμαχος κ.α. Το έργο των φιλόλογων/βιβλιοθηκάρων ήταν να βάλουν σε κάποια τάξη το πλήθος των βιβλίων που συνέρρεαν στο Μουσείο και ήταν τεράστιο. Ο τρόπος ταξινόμησης των βιβλίων στην βιβλιοθήκη δεν μας είναι γνωστός, έχουμε, όμως, μία ένδειξη για το μεγάλο μόχθο που προϋπέθετε η εργασία αυτή. Ο Καλλίμαχος, που δεν ήταν αρχιβιβλιοθηκάριος είχε συντάξει ένα είδος βιβλιογραφικού οδηγού για όλους τους κλάδους της ελληνικής γραμματείας.

ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΟΙ ΛΟΓΙΟΙ (Φιλήτας Κώος)

Συγκεκριμένα οι πιο σημαντικοί λόγιοι της Αλεξάνδρειας ήταν:

- Ο Φιλήτας ο Κώος (περίπου 300π.Χ) ήταν αρχαίος Έλληνας ποιητής από την Κω κατά την Ελληνιστική περίοδο. Αναφέρεται ότι ήταν δάσκαλος του Ζηνόδοτου του Εφέσιου, αλλά και άλλων ποιητών. Στην Κω έγινε επίσης δάσκαλος του Πτολεμαίου του Φιλάδελφου, ο οποίος γεννήθηκε στο νησί. Κύρια έργα του ήταν οι ελεγείες. Έχουν διασωθεί μόνο αποσπάσματα ελεγειών, ενώ ήταν συντάκτης του λεξικού «Άτακτοι γλώσσαι».

ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΟΙ ΛΟΓΙΟΙ (Καλλίμαχος ο Κυρηναίος)

- Ο Καλλίμαχος ο Κυρηναίος (περίπου 310-240π.Χ) ίδρυσε στην Αλεξάνδρεια γραμματική σχολή με μαθητές του φημισμένους σοφούς όπως ήταν ο Αριστοφάνης ο Βυζάντιος, Απολλώνιος ο Ρόδιος, ο Ερατοσθένης κ.ά. Ο Καλλίμαχος βοήθησε στο συντονισμό και στον καταμερισμό των βιβλίων γράφοντας έναν κατάλογο με τον τίτλο **Πίνακες**, στον οποίο κατέγραψε περίπου 120.000 τίτλους βιβλίων κάθε είδους, τα ονόματα των συγγραφέων, τον αριθμό των στίχων, αλλά και τη χρονολογία συγγραφής του κάθε έργου.

ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΟΙ ΛΟΓΙΟΙ (Ζηνόδοτος ο Εφέσιος)

- Ο Ζηνόδοτος ο Εφέσιος(325-260π.Χ) ήταν ο πρώτος «βιβλιοθηκάριος» διεξήγαγε την πρώτη ταξινόμηση και κριτική διόρθωση των βιβλίων , θεμελίωσε επιστημονικώς την Ομηρική φιλολογία ,συνέγραψε την πρώτη κριτική έκδοση του Πίνδαρου και υπομνημάτισε την Θεογονία του Ησιόδου.

ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΟΙ ΛΟΓΙΟΙ (Ερατοσθένης)

- Ο Ερατοσθένης (Κυρήνη 276 π.Χ.– Αλεξάνδρεια 194 π.Χ) ιδρυτής της επιστημονικής γεωγραφίας , της τοπογραφίας της χρονογραφίας και της χρονολογίας. Στο έργο του περι αναμετρήσεως της γης ασχολήθηκε με τη μέτρηση του όγκου της γης. Τα πορίσματα των μετρήσεων αυτών προσέγγιζαν την πραγματικότητα. Καθοδήγησαν τον Χριστόφορο Κολόμβο στην αναζήτηση της «άγνωστης ηπείρου» προς Δυσμάς.

ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΟΙ ΛΟΓΙΟΙ (Αριστοφάνης ο Βυζάντιος)

- Ο Αριστοφάνης ο Βυζάντιος (περίπου 275-180 π.Χ) υπήρξε θεμελιωτής της φιλολογικής επιστήμης και ιδρυτής της επιστημονικής λεξικογραφίας. Μελέτησε τον τονισμό των λέξεων και εφηύρε τους τόνους και τα σημεία στίξεως που χρησιμοποιούνται μέχρι σήμερα στην ελληνική γλώσσα, δημιουργώντας την πολυτονική γραφή της Ελληνικής γλώσσας. Μαθητής του ήταν ο Αρίσταρχος ο Σαμοθράξ, ο οποίος τον διαδέχθηκε ως διευθυντής της Βιβλιοθήκης της Αλεξανδρείας.

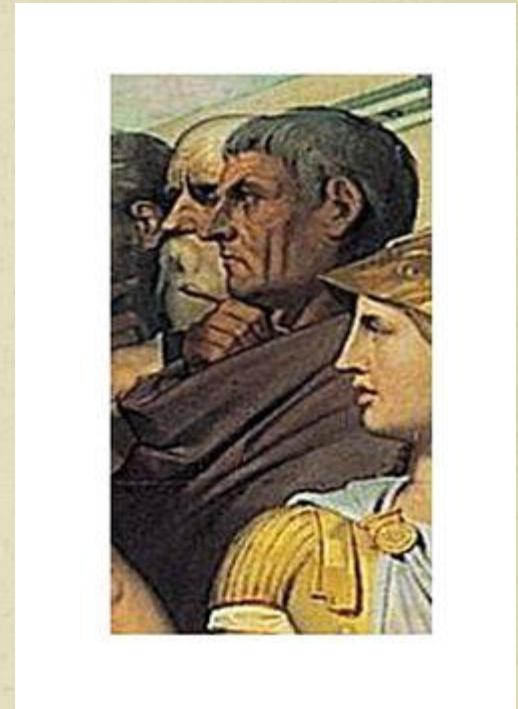
ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΟΙ ΛΟΓΙΟΙ (Απολλώνιος ο Ρόδιος)

- Ο Απολλώνιος ο Ρόδιος γεννήθηκε στη Ναύκρατη της Αιγύπτου(270 π. Χ.) και έζησε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του στην Αλεξάνδρεια. Είχε την διεύθυνση της βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας, και ο ίδιος ήταν βιβλιοθηκάριος, γραμματικός και επικός ποιητής. Σε νεαρή ηλικία έγραψε τα «Αργοναυτικά». Ο Απολλώνιος ήταν μαθητής, αλλά και ισχυρός αντίζηλος και εχθρός του Καλλίμαχου, αλλά διαλλάχτηκαν μετά το τέλος της ζωής τους, αφού μετά θάνατον οι τάφοι τους βρίσκονταν ο ένας δίπλα στον άλλο.

ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΟΙ ΛΟΓΙΟΙ (Αρίσταρχος Σαμοθράξ)

- Ο Αρίσταρχος Σαμοθράξ (215-145) κωδικοποίησε την φιλολογική κριτική των αρχαίων κειμένων. Συγκεκριμένα, το σπουδαιότερο ίσως από τα έργα του είναι οι δύο εκδόσεις του Ομήρου που έκανε. Σ' αυτές, εκτός από το κείμενο, υπάρχουν και θαυμάσια κριτικά και ερμηνευτικά σχόλια. Σεβόταν τα κείμενα, έκανε τις πρέπουσες διορθώσεις και εισχωρούσε τόσο βαθειά μέσα στη ποίηση, ώστε κατανοούσε πλήρως τη σκέψη και τα νοήματα των ποιητών. Στην ουσία στον Αρίσταρχο οφείλουμε τη σημερινή μορφή του ομηρικού κειμένου.

λεπτμ. από την αποθέωση του Ομήρου(1827)
του Ζαν Ωγκύστ Ντομινίκ Ενγκρ, όπου ο
Αρίσταρχος ο Σαμόθραξ απεικονίζεται
ανάμεσα σε 32 πρόσωπα-Μουσειό του
Λούβρου.

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Ευγενία Καρβέλη

Αμφίπολη

Βαβυλώνα

Βεργίνα

Ο τάφος του Μεγάλου Αλεξάνδρου, και συγκεκριμένα η αναζήτηση και ο εντοπισμός της τοποθεσίας του, αποτελεί ένα διαρκές αρχαιολογικό και ιστορικό αίνιγμα, με τις έρευνες να είναι συνεχείς από την ύστερη αρχαιότητα όταν και τα ίχνη του χάθηκαν.

Αλεξάνδρεια

Μέμφιδα

Βενετία

Σίβα

Η ΦΥΛΛΑΔΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

- Προτάσσω ακόμη ότι οπότεν εύγη η ψυχή από το κορμί μου και με αφήση γυμνόν, να φτιάσετε ένα σεντούκι ολόχρυσον και να με βάλετε μέσα. Ω ουρανό, εμένα οπού δεν με εχώρειεν ο Κόσμος όλος, τώρα θέλει με χωρήσει μία κασέλλα τρεις πήχες. Ωσάν βάλετε μέσα το κορμί μου, να το πηγαίνετε εις την πόλιν Αλεξάνδρειαν, οπού έκτισα.
- Τότε ώρισεν ο Πτολεμαίος, και ο Φιλόνης, να κάμουν δύο σεντούκια χρυσά, και έβαλαν τα δύο σώματα μέσα, και τα επήγαν εις την Αλεξάνδρειαν, εις την πόλιν οπού έκτισεν ο Αλέξανδρος. Έκαμαν δύο στύλους υψηλούς, και έβαλαν τα σώματα με τα σεντούκια τα χρυσά επάνω εις τους στύλους. Τα αποχαιρέτησαν οι άρχοντες με κλαυθμόν, και οδυρμόν, και ύστερον εχωρίσθησαν, και επήγαν ο κάθε ένας εις το Βασίλειον του, καθώς τους τα εδιόρισεν ο Αλέξανδρος εις την διαθήκην του.

Απέθανεν ο Αλέξανδρος εις ηλικίαν χρόνων τριάκοντα τριών, και εβασίλευσε χρόνους μόνον δέκα οκτώ. Είχεν όλαις ταις χάραις επάνωθεν του, την ανδρίαν, την ωραιότητα, την σωφροσύνην, την ελεημοσύνην, την δικαιοσύνην, και την ημερότητα.

«Ο θάνατος του Μεγάλου Αλεξάνδρου» του Γερμανού ζωγράφου Καρλ φον Πιλότου

ΘΑΝΑΤΟΣ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

- Λίγο πριν την αναχώρηση για την Αραβία, στις 2 προς 3 Ιουνίου 323 π. Χ. συμμετείχε σε συμπόσιο έπειτα από το οποίο εκδήλωσε πυρετό μεταθέτοντας την ημερομηνία αναχώρησης.
 - Μετά από μια σύντομη βελτίωση της υγείας του κατέρρευσε ξανά, χωρίς να μπορεί να περπατήσει ή να μιλήσει.
 - Με τη συνολική ασθένεια να διαρκεί 10 ημέρες, πέθανε στις 13 Ιουνίου 323 π. Χ..
 - Σύμφωνα με τις μαρτυρίες, το σώμα του καθαρίστηκε και τοποθετήθηκε σε ένα γυάλινο φέρετρο γεμάτο μέλι.
 - Το σώμα του παρέμεινε στη Βαβυλώνα για δύο έτη, έως και το 321 π. Χ., οπότε και πήρε το δρόμο της επιστροφής για την Ελλάδα ώστε να ταφεί στη Μακεδονία.
- * Απολογητική κατεύθυνση ≠ Κριτική κατεύθυνση

ALEXANDRE LE GRAND BOIT LE BREUVAGE QUE LUI PRÉSENTE SON MÉDECIN PHILIPPE.

ΤΑΦΗ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

- Η Βαβυλώνα θα μπορούσε αρχικά να θεωρηθεί ως μια λογική τοποθεσία για την ταφή του Αλέξανδρου, μια και την είχε αναγάγει σε πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας του.
- Μερίδα των αξιωματικών του υποστήριξαν πως θα έπρεπε να ταφεί στο βασιλικό νεκροταφείο του οίκου των Αργεαδών, στις Αιγές- σημερινή Βεργίνα-, όπως και ο πατέρας του Φίλιππος Β΄.
- Άλλη εναλλακτική τοποθεσία ενταφιασμού ήταν η όαση της Σίβα.
- Το 321 π. Χ. όταν ήρθε η στιγμή της μετακίνησης της σωρού, ο Περδίκκας- αντιβασιλέας αυτοκρατορίας- επέλεξε τις Αιγές.
- Το σώμα, όμως, αρπάχτηκε κατά την πορεία της πομπής προς την Μακεδονία, με παρέμβαση του Πτολεμαίου, ο οποίος απέκτησε και μετέφερε το σώμα στην Πτολεμαϊκή πλέον Αίγυπτο την οποία διοικούσε.

Η νεκρική άμαξα του Αλεξάνδρου, σύμφωνα με τις πληροφορίες του Διόδωρου του Σικελιώτη, αναπαράσταση του 19ου αιώνα

ΤΑΦΗ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

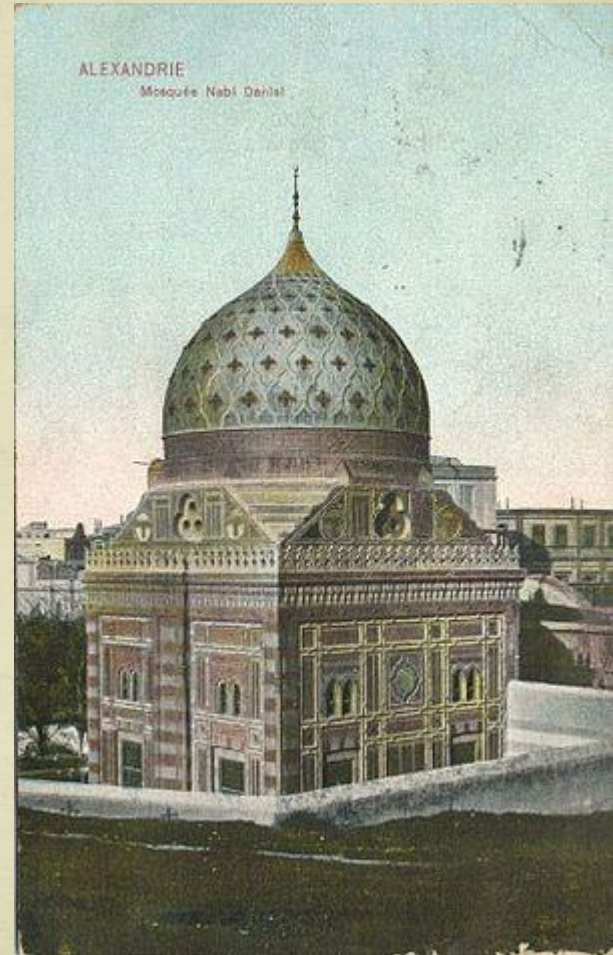
- Το σώμα του Αλεξάνδρου αρχικά τάφηκε στη Μέμφιδα και επιπλέον ο Πausανίας(ιστορικός και γεωγράφος) αναφέρει πως ο Πτολεμαίος τίμησε κατά τα Μακεδονικά έθιμα την σωρό.
- Χρησιμοποιήθηκε το κενοτάφιο του Νεκτανεβώ Β΄ στη Μέμφιδα, με την Αλεξάνδρεια να μην είναι ακόμα η μεγάλη πόλη που θα γινόταν στο μέλλον.
- Στις αρχές του 3^{ου} αιώνα π. Χ., το σώμα του Αλέξανδρου μεταφέρθηκε στην Αλεξάνδρεια από τον Πτολεμαίο Β΄ Φιλάδελφο, ο οποίος και το ενταφίασε εκεί (λογικά από το ή μετά το 282 π. Χ.- έτος θανάτου του Πτολεμαίου Α΄.)
- Στα μέσα του 2^{ου} αιώνα π. Χ., ο Πτολεμαίος Δ΄ Φιλοπάτωρ τοποθέτησε το σώμα του Αλέξανδρου στο κοινοτικό μαυσωλείο της Αλεξάνδρειας, το οποίο ονομαζόταν ΣΩΜΑ, και υπάρχει η πιθανότητα να ονομαζόταν και ΣΗΜΑ → σήμα= σημάδι μέσω του οποίου καθίσταται αναγνωρίσιμος ο τόπος ταφής, ο τύμβος, το ανάχωμα του τάφου, γενικά, μνήμα, τύμβος, τάφος.

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Ο ιστορικός της εποχής του Αλεξάνδρου, στα τέλη του 4ου αιώνα π. Χ., Έφιππος ο Ολύνθιος, όπως αναφέρει ο Αθήναιος συνέγραψε το χρονικό της ταφής του Αλεξάνδρου με τον τίτλο *Περί της Αλεξάνδρου και Ηφαιστίωνος μεταλλαγής/ταφής/τελευτής*-το έργο αυτό δεν διασώζεται.
- Το 48 π. Χ. ο Ιούλιος Καίσαρας επισκέφτηκε το σώμα του Αλέξανδρου στην Αλεξάνδρεια.
- Το σώμα επισκέφτηκε και ο Οκταβιανός Αύγουστος, ο οποίος εναπόθεσε άνθη στον τάφο και ένα χρυσό διάδημα στην κεφαλή του Αλεξάνδρου.
- Στα τέλη του 4^{ου} αιώνα(κατάργηση του πολυθεϊσμού από τον αυτοκράτορα Θεοδόσιο Α΄) σημειώνονται συγκρούσεις μεταξύ φανατικών χριστιανών μοναχών από την έρημο υπό την καθοδήγηση του αρχιεπίσκοπου Αλεξανδρείας Θεόφιλου και των παγανιστών εθνικών στην πόλη, με συνέπεια την καταστροφή πολυθεϊστικών ναών και του Σεραπείου και πιθανότατα το ίδιο το μαυσωλείο όπου βρισκόταν ο τάφος του Αλεξάνδρου.
- Κατά το 400, ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος στη Β΄ προς Κορινθίους επιστολή κάνει το ερώτημα ως προς το που βρίσκεται ο τάφος του Αλεξάνδρου στο Σήμα (που γαρ ειπε μοι, το Σήμα Αλεξάνδρου, δείξον μοι), κάτι που αποτελεί ισχυρή ένδειξη πως η τοποθεσία του τάφου δεν είναι πλέον γνωστή.

ΦΗΜΟΛΟΓΙΕΣ: ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ;

- Το Αιγυπτιακό συμβούλιο αρχαιοτήτων, έχει επίσημα αναγνωρίσει πάνω από 140 αρχαιολογικές ανασκαφές για την αναζήτηση του τάφου του Αλεξάνδρου.
- Ο Μαχμούτ ελ-Φαλάκι (συνέταξε τον χάρτη της αρχαίας Αλεξάνδρειας) πίστευε πως ο τάφος βρίσκεται στο κέντρο της Αλεξάνδρειας, ενώ και άλλοι λόγιοι οριοθέτησαν τον τάφο στην ίδια περιοχή.
- Το 1850, ένας Έλληνας της Αλεξάνδρειας, ο Αμβρόσιος Σκυλίτσας, ισχυρίστηκε πως είδε την υποτιθέμενη μούμια του Αλέξανδρου μέσα σε γυάλινο φέρετρο και ότι βρισκόταν μέσα στο τζαμί του Προφήτη Δανιήλ στην Αλεξάνδρεια.

ΦΗΜΟΛΟΓΙΕΣ: ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ;

- Το 1888, ο Χάινριχ Σλήμαν αποπειράθηκε να κάνει έρευνες στο ίδιο τζαμί, αλλά του αρνήθηκε η άδεια ανασκαφής.
- Το 1995, η Ελληνίδα αρχαιολόγος Λιάνα Σουβαλτζή ανακοίνωσε πως ταυτοποίησε ένα τάφο στην όαση Σίβα της Αιγύπτου με αυτό του Αλέξανδρου.
- Το 2002 ο ιστορικός ερευνητής Τριαντάφυλλος Παπαζώης ανέπτυξε την θεωρία πως ο βασιλικός τάφος της Βεργίνας δεν αντιστοιχεί στον Φίλιππο Β΄ αλλά στον Αλέξανδρο.
- Μια εναλλακτική θεωρία παρουσιάζει ο Βρετανός ιστορικός Άντριου Τσαγκ επίσης το 2002 υποστηρίζοντας πως το σώμα στην πραγματικότητα σήμερα βρίσκεται στον καθεδρικό ναό του Αγίου Μάρκου στη Βενετία, όπου και εκτίθεται προς λατρεία ως το σώμα του ομώνυμου αγίου.
- Το 2014 ανασκάφηκε από την ομάδα της αρχαιολόγου Κατερίνας Περιστέρη, μεγάλο και πολυτελές ταφικό μνημείο στον τύμβο Καστά- τοποθεσία που αντιστοιχεί στην αρχαία Αμφίπολη με πολλούς να θεωρούν τον Αλέξανδρο ως ένα από τους πιθανούς υποψήφιους για τον οποίο κτίστηκε ο τάφος. Ωστόσο, τον Σεπτέμβριο του 2015 το μνημείο κατασκευάστηκε κατά παραγγελία του Μεγάλου Αλεξάνδρου για τον Ηφαιστίωνα.

ΣΑΡΚΟΦΑΓΟΣ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

- Ο μαρμάρινος κιβωτιόσχημος τάφος με την ονομασία *Σαρκοφάγος του Αλεξάνδρου* στο αρχαιολογικό μουσείο Κωνσταντινούπολης, δεν σχετίζεται με τον ίδιο τον Αλέξανδρο και θεωρείται πως πρόκειται για αυτή του Αβδαλώνυμου, τοπικού βασιλιά της Φοινίκης (όρια περίπου του σημερινού Λιβάνου), με μια πιο σύγχρονη εκδοχή να ισχυρίζεται πως πρόκειται για αυτή του Μαζακού, ενός Πέρση κυβερνήτη της Βαβυλώνας.
- Η σαρκοφάγος βρέθηκε στον τελευταίο από τους επτά νεκρικούς θαλάμους στη βασιλική νεκρόπολη της Σιδώνας στη Φοινίκη και απεικονίζει σε μια από τις πλευρές της την μάχη που έδωσε ο Αλέξανδρος κατά του Δαρείου Γ' στην Ισσό.

ΣΑΡΚΟΦΑΓΟΣ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αλέξανδρος ο Μακεδών και η Ανατολή, Β. Gafurov, Δημ.Τσιμπουκίδης, μετάφραση Γ. Στεργίου
- Η φυλλάδα του Μεγ' Αλεξάνδρου ή ιστορία του Μεγάλου Αλεξάνδρου του Μακεδόνας: βίος, πόλεμοι και θάνατος αυτού, Πάλλης Αλέξανδρος
- Ο Τάφος του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην όαση Σιούα, Λιάνα Σουβαλτζή
- Η Αρχαία Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας: Η ζωή και η μοίρα της, Μουσταφά Ελ Αμπαντί, μτφ. Λένα Κασίμη
- <https://el.wikipedia.org>
- Αντιγραφείς και Φιλολόγοι, L.D REYNOLDS & N.G WILSON
- Macedonia Alexander the Great, Theocharis Provatakis-Greek National Line S.A

- Μακεδονία:4000 χρόνια Ελληνικής Ιστορίας & Πολιτισμού/γενική εποπτεία Μ.Β.Σακελλαρίου Εκδοτική Αθηνών 1982
- Η αρχαία ελληνική ιστορία ,Botsford George Willis & Robinson Charles Alexander,μετάφραση Τσιτσώνης Σωτήριος Ε. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 1995
- Encyclopedia of Classical Sites Richard Stillwell
- Ιστορία του ελληνικού Έθνους: Μέγας Αλέξανδρος, Ελληνιστικοί Χρόνοι Τόμος 'Δ, Εκδοτική Αθηνών
- Cities of Alexander the Great/P.M Fraser, P.M. Fraser,Oxford :Clarendon Press 1996